

О. Є. Шандрівська¹, А.-М. О. Кулик²

ORCID: ¹ 0000-0002-4335-2423; ² 0009-0001-8693-2364

Національний університет “Львівська політехніка”

¹ кафедра маркетингу і логістики

² кафедра економіки підприємства та інвестицій

АНАЛІЗ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

<https://doi.org/10.23939/smeu2025.01.256>

© Шандрівська О. Є., Кулик А.-М. О., 2025

Досліджено динаміку розвитку ринку будівельних матеріалів в умовах нестабільності. Досліджено структуру обсягів виробництва будівельних матеріалів у 2016-2022 рр. та її залежність від чиннику війни. Проаналізовано обсяг капіталовкладень в сферу будівництва у 2016-2022 рр. Досліджено динаміку зростання цін на будматеріали в порівнянні з рівнем інфляції у 2016-2023 рр. Досліджено гостроту конкурентного середовища на ринку будівельних матеріалів за допомогою індексу Герфіндаля-Гіршмана, індексу Лінда та індексу Джинні. Встановлено, що концентрація ринку будматеріалів у 2021-2023 рр. була низькою. За результатами обчислення індексу Джинні виявлено вищий середнього рівень розшарування доходів серед ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів в Україні. Виявлено, що до ядра ринку будматеріалів увійшли у 2021 р. ТОВ “Шляховик-97”, ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, АТ “Подільський цемент” та ПрАТ “Дікергофф Цемент Україна”; у 2022 р. - ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, ТОВ “Скляний альянс”, АТ “Подільський цемент” і ТОВ “Кнауф Гіпс Київ”; у 2023 р. – ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент” та ТОВ “Скляний альянс”. Для аналізу політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників впливу на ринок будівельних матеріалів під час війни використано PEST-аналіз.

Ключові слова: ринок будівельних матеріалів, експорт, імпорт, індекс цін, індекс Герфіндаля-Гіршмана, індекс Лінда, індекс Джинні.

Формулювання проблеми

Ринок будівельних матеріалів як вагома галузь із забезпечення матеріальними ресурсами галузі капітального будівництва та характеризується похідним характером попиту на будівельні об’єкти, відіграє ключову роль при створенні ВВП країни. З 2022 р. економічна кон’юнктура ринку будівельних матеріалів є нестабільною, що вплинуло на звуження місткості ринку будівельних матеріалів під час війни. Попит на будівельні матеріали під час війни набуває швидких темпів росту на підконтрольних безпекових територіях, натомість у регіонах, наближених до територій активних бойових дій, темпи росту нижчі, проте, за очікуванням, саме ці регіони потребуватимуть будівельних матеріалів для відбудови по завершенню війни.

Важливим аспектом оцінки ринку будівельних матеріалів є його здатність адаптуватися до міжнародних трендів і стандартів в частині забезпечення сталого виробництва та сталого розвитку. Це дозволяє підвищити конкурентоспроможність будівельної продукції на глобальному рівні, залучати іноземні інвестиції, що сприяє покращенню національної економіки.

Актуальність дослідження

Адаптування учасників ринку будівельних матеріалів України до нестабільних умов функціонування та виявлення чинників, які впливають на розвиток даного ринку в умовах війни, потреба в ідентифікації гостроти конкуренції у зв'язку із розірванням логістичних ланцюгів поставок будівельної продукції та територіальною трансформацією попиту на будівельні об'єкти, викликані чинником безпеки актуалізують дослідження структурних параметрів ринку будівельних в Україні.

Формування мети та цілей статті

Метою роботи є дослідження економічної кон'юнктури ринку будівельних матеріалів в умовах війни в частині оцінювання гостроти конкуренції на ринку будівельних матеріалів в Україні.

Цілями роботи стали: аналіз структури ринку будівельних матеріалів; визначення загального обсягу капітальних інвестицій вкладених в галузь будівництва; аналіз динаміки цін на будівельні матеріали; оцінка гостроти конкуренції на ринку будівельних матеріалів; застосування PEST-аналізу для визначення політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів впливу в період війни.

Методи дослідження. Для аналізу ринку будівельних матеріалів було використано системний аналіз, метод порівняльного та статистичного аналізу. Системний метод – для з'ясування концептуальних засад функціонування українського ринку будівельних матеріалів, зокрема його сегментарної структури, взаємодії суб'єктів ринку та ключових факторів розвитку. Методи порівняльного та статистичного аналізу – для дослідження особливостей розвитку ринку будівельних матеріалів, зокрема, динаміки цін, обсягів виробництва та імпорту. Проблемно-орієнтований метод - для виявлення основних проблем економічного розвитку ринку будівельних матеріалів та факторів, що на нього впливають. Статистичний аналіз – для аналізу динаміки економічного розвитку ринку, зміни попиту та пропозиції на окремих його сегментах, а також для оцінки впливу ключових макроекономічних показників на ринок. Оцінювання рівнів концентрації ринку будівельних матеріалів проводилося за допомогою індексного методу та були використані такі показники, як індекс Герфіндала–Гіршмана, індекс Лінда, індекс Джинні. Для оцінювання рівня концентрації ринку будівельних матеріалів було розраховано індекс Герфіндала–Гіршмана:

$$HHI = \sum_{i=1}^n S_i^2 \quad (1)$$

де D_i – ринкова частка i -го підприємства на ринку будівельних матеріалів, %;

n – кількість підприємств, для яких розраховують показник, од.; $i = 1, \dots, n$.

Чим більше підприємств на ринку, тим менший HHI, чим більш асиметричний ринок, тим вищий HHI. Припускається, що чим вищий HHI, тим менш конкурентним є середовище на ринку будівельних матеріалів. $HHI < 1000$: низька концентрація, висококонкурентний ринок. $1000 \leq HHI \leq 1800$: середня концентрація, помірна конкуренція. $HHI > 1800$: висока концентрація, ринок монополізований. Індекс ринкової концентрації прикладно до ринку будівельних матеріалів розраховано за формулою [21]:

$$IPK = \sum_{i=1}^N D_i \quad (2)$$

Для визначення кількості підприємств, які домінують на ринку будівельних матеріалів (межі олігополії), розраховано індекс Лінда. Цей індекс потрібен, щоб визначити підприємств-лідерів на даному ринку та простежити появу монополістів. Якщо значення індексу збільшилось на понад граничне значення ($\Delta > 200\%$), то до домінуючих підприємств застосують антимонопольне законодавство.

Індекс Лінда визначено за формулою [21]:

$$IL = \frac{1}{k-1} \times \sum_{m=1}^{k-1} l_m \quad (3)$$

$$l_m = \frac{\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m q_i}{\frac{1}{k-m} \sum_{i=m+1}^{k-m} q_i} \quad (4)$$

де k – число найбільших підприємств (від 2 до N);

m – число найбільших підприємств з k великих;

l_m – відношення середньої частки m великих (з k великих) підприємств до середньої частки решти ($k-m$) підприємств.

Індекс розраховують до значення $L_{m+1} > L_m$, що називають “порушенням неперервності показника L ”, тобто до появи у розрахунку малої частки підприємства на ринку будівельних матеріалів. Для визначення міри нерівномірності доходів підприємств на ринку будівельних матеріалів розраховано індекс Джинні, який відображає ступінь відхилення значення фактичного розподілу часток продуцентів ринку будівельних матеріалів від значення рівномірності розподілу часток. Чим ближче значення індексу Джинні до 1, тим нерівномірнішим є розподіл доходів підприємств даного сектору. Індекс Джинні визначено за формулою [21]:

$$G = 1 - 2 \sum x_i \times \text{Sum}(y_i) + \sum x_i \times y_i \quad (5)$$

де x_i – частка i -го підприємств від кількості підприємств;

y_i – частка доходу i -го підприємства в структурі місткості ринку.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом (CR) визначено формулою [21]:

$$CR = E/I \quad (6)$$

де I – витрати на імпорт будівельних матеріалів, тис. дол. США;

E – доходи від експорту будівельних матеріалів, тис. дол. США

Характеристикою відкритості ринку будівельних матеріалів України, рівня участі даного ринку у міжнародному поділі праці є співвідношення зовнішньоторговельного обороту будівельних матеріалів до ВВП (GE) [21]:

$$GE = (E+I)/Q, \quad (7)$$

де Q – номінальний валовий внутрішній продукт України (ВВП), тис. дол. США.

Експортна квота (EQ) на ринку будівельних матеріалів визначена за формулою [21]:

$$EQ = E/Q, \quad (8)$$

Імпортна залежність (ID) ринку будівельних матеріалів України визначена за формулою [21]:

$$ID = I/Q, \quad (9)$$

Торговельне сальдо (TB) визначено за формулою [21]:

$$TB = E - I, \quad (10)$$

де E – обсяг експорту будівельних матеріалів, тис. дол. США;

I – обсяг імпорту будівельних матеріалів, тис. дол. США.

Зовнішньоторговельний обіг (FTV) визначається за формулою [21]:

$$FTV = E + I \quad (13)$$

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вагомий внесок у дослідженні специфіки формування ринку будівельних матеріалів зробили такі українські дослідники як: Н.В. Серьогіна, Я.С. Вішня, які у роботі [34] здійснили оцінювання впливу рівня інвестування на розвиток будівельної галузі. За результати дослідження виявлено чинники, які стримують розвиток будівельної діяльності в країні. В. М. Соколов, О. С. Корепанов, Т. Г. Чала та Є. В. Молошніков у роботі [35] провели порівняльний макро- та мікроаналіз щодо оцінки впливу ринку будівельних матеріалів на економічне зростання в умовах війни. Проведений аналіз виявив значний розкид середньої ціни контракту у розрізі окремих країн, на противагу незначним відхиленням в структурі експортних контрактів. У результаті досліджень виявлено взаємозв'язок між динамікою ринку цементу та загальною макроекономічною динамікою стосовно умов війни та повоєнного відродження української економіки. С. Б. Січний [35] провів аналіз бази даних ринкових цін на матеріально-технічні ресурси в системах управління вартістю будівництва. У результаті аналізу запропоновано для достовірного визначення поточної ринкової ціни матеріально-технічних ресурсів використовувати систему спостереження за ринковими цінами та можливості її практичного застосування. К. В. Соколовська, А. О. Касич [37] у своїй роботі дослідили тенденції у розвитку підприємств у будівельній галузі. Обґрунтували перспективи розвитку будівельних компаній за допомогою процесів цифровізації шляхом вивчення стану застосування цифрових технологій в будівельній галузі. О. М. Паламарчук, С. В. Петришина [27] провели аналіз конкурентоспроможності будівельних підприємств України. Проведений аналіз показав, що успішне управління будівельних підприємств сприяє зростанню факторів, які впливають на якість, ціну та стимулювання збуту. Також в роботі [28] провели аналіз будівельної галузі, в результаті вивели стан та прогнози для ринку. П. А. Фісуненко у роботі [39] провів оцінювання, щодо підвищення результативності відділу продажу на ринку будівельних матеріалів в умовах повоєнного відновлення. В результаті дослідження сформовано комплекс пріоритетних завдань забезпечення досягнення стратегічних цілей компанії у найкоротший термін. П. А. Фісуненко та С. А. Шевцова [40] виокремили сучасні види стратегії ділової комунікації на ринку будівельних матеріалів в умовах євроінтегрування крізь призму повномасштабного воєнного вторгнення на територію України. Г. А. Жовтяк., Р. Богданов, А. Жовтяк [15] висвітили актуальні питання забезпечення відновлення будівельної галузі України під час війни. В. Далик, І. Запесоцький [11] дослідили експортний потенціал будівельної індустрії в Україні. Обґрунтували необхідність міжнародного співробітництва та встановлення партнерських зв'язків. І. В. Ярошук у своїй праці [43] висвітлив, що систематизація нормативно-правового регулювання законодавства є важливим заходом на шляху до європейської інтеграції. Ю. В. Орловська, Д. О. Гавриленко провели аналіз [24] основних міжнародних тенденцій розвитку світового ринку будівельних матеріалів та послуг. Л. М. Алавердян, В. Е. Островський [3] висвітили сучасний стан ринку будівельних матеріалів, потенційні потреби та перспективи розвитку, зазначили основні проблеми, що є спільними для виробників різних будівельних матеріалів та можливі шляхи їх подолання. Н. В. Бахур [4] дослідила вплив будівельної сфери України на розвиток регіонів у воєнний час. А. О. Безуглий, Ю. М. Бібик, І. Л. Гресько, О. Л. Бельська [5] дослідили зміни цін на дорожньо-будівельні матеріали, які сприяють прийняттю правильних управлінських рішень у майбутньому та є необхідною передумовою процесу ціноутворення в дорожній галузі. Л. І. Безтелесна, О. С. Паламарчук, О. С. Пляшко [6] визначили, що функціонування сформованої системи забезпечення інноваційного розвитку підприємств виражатиметься у зростанні ВВП; прирості інвестицій; зростанні доходної частини бюджету; створенні комфортних умов життя; піднятті рівня та якості. І. В. Когут, Е. А. Когут [19] довели, що для подальшого розвитку ринку будматеріалів слід розглянути: створення позитивного іміджу роботодавця та виробника; пошук нових постачальників для зниження вразливості до змін валютних курсів та логістики; покращення кадрового потенціалу через співпрацю з університетами, коледжами тощо. Ж. Л. Крисьо [20] розглянула сутність та важливість ділових комунікацій як однієї з складових процесу управлінської діяльності. В. В. Титок, О. М. Ємельянова, К. О. Лаврухіна [38] відзначили, що будівельної сфери має об'єктивні причини для відновлення довіри покупців до ключових ринків нерухомості,

складної логістики будматеріалів, дефіцит у кваліфікованих кадрах та відновлення довоєнних темпів будівництва. О. В. Якушев, Є. В. Білан [42] дослідили особливості управління діяльністю будівельних підприємств в умовах постконфліктної економіки.

Попри значний обсяг матеріалів та досліджень, повномасштабне вторгнення призвело до призупинення публікації економічних даних, що суттєво зменшило кількість доступних матеріалів для аналізу ринку в період 2022-2024 років.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ринок будівельних матеріалів є важливою частиною національної економіки, через його охоплення всіх сфер діяльності людини. Він включає виробництво широкого асортименту продукції, такої як: бетон, цегла, плити, кераміка, азбестові та азбестоцементні виробів, пористі аповнювачі та ін. На ринку будівельних продуценти пропонують матеріали на ринку характеризується як широкого та вузького товарного асортименту, орієнтовані на експорт або для внутрішнього ринку. Попит на будівельні матеріали характеризується похідною залежністю від попиту на будівельні роботи.

У 2016 році набувало популярність ековиробництво та поширення ідей екологічних стандартів щодо будівельних матеріалів. На ринку почали популяризуватись такі інноваційні товари як: скло-магнієвий лист, целюлозний утеплювач, бітумна черепиця та інші. Зі стабілізацією економіки і зниженням рівня інфляції сектор будівництва почав стрімко розвиватись. Про це свідчить розбудова житлових районів в містах мільйонниках. Попри це, дослідження ринку будівельних матеріалів у довоєнний період в Україні засвідчило, на думку експертів, ознаки кризи. До прикладу, експерти засвідчили, що у 2018 році ринок будівельних матеріалів перебуває в стадії стагнації. Карантинні заходи, запроваджені для боротьби з COVID-19, ще більше ускладнили кон'юнктуру ринку будівельних матеріалів. У 2020 році спостерігалось значне зниження роздрібних продажів будівельних товарів, багато інвестиційних проєктів було призупинено або скасовано. Лише наприкінці 2020 року відзначили зростання попиту, що стало ознакою виходу з кризи. У 2021 році позитивна динаміка в основних сегментах ринку будівельних матеріалів сигналізувала, що ринок адаптувався до пандемії. Зважаючи на активне будівництво транспортної інфраструктури, попит на нові житлові площі, об'єкти комерційної нерухомості, відбувалося зростання галузі. Основними матеріалами, що користувалися попитом, залишалися цемент, бетон, метал, ізоляційні матеріали та оздоблювальні продукти. Основним чинником, що суттєво вплинув на ринок будівельних матеріалів в Україні у 2022 році, стала масштабна агресія Росії, яка призвела до кількох важливих наслідків для галузі: зменшення обсягів будівництва; підвищення цін на енергоресурси; інфляція національної валюти; проблема доступу до сировини.

З початку повномасштабного вторгнення ринок будматеріалів звузився на 65–75 %, що зумовлено руйнуванням будівель та заводів, і релокацією компаній на західну частину України [29]. Унеможливлення відновлення ринку спричинено зупиненням роботи підприємств на окупованих територіях, дефіцит сировини, стрімке зростання цін на сировину, недостатність виробничих потужностей та ряд інших факторів. Дефіцит та інфляція призвели до збільшення вартості матеріалів на 60 %, яка продовжує зростати. Аналіз структури ринку будівельних матеріалів в період 2018–2023 рр. наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз структури обсягів виробництва будівельних матеріалів у 2018-2023 рр., млн грн

Товарна структура виробництва	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/ 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
вироби із бетону	21154,1	23770,8	24418,5	29309,7	16873,1	1687,3	0,08
абразивні вироби	1011,8	1105,4	1194,2	1694,5	1210,1	1794,5	1,77
сухі будівельні суміші	5637,8	6246,2	6438,6	8054,7	4894,6	7296,1	1,29

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
цемент, вапно та гіпсові суміші	18197,4	21419,6	22099,3	25982,8	16304,5	25892,3	1,42
будівельні вироби із пластмас	57022,3	55446,2	58440,4	76400,2	65270,5	80096,6	1,4
неметалеві мінеральні вироби	20729,3	18357,8	41761,2	57061,7	14631,1	29045,9	1,4
інші види будівельних матеріалів	160175,7	161658,7	163121,4	233231	102656,3	226258,3	1,4
Загалом	283928,4	288004,7	317473,6	431734,6	221840,2	372071	1,31

Джерело: систематизовано згідно з [25].

Під час аналізу товарної структури асортименту будматеріалів табл. 1 було виявлено, що найбільший обсяг виробництва властивий будівельним виробам з пластмас, а найменший — сухим будівельним сумішам. Протягом 2018–2023 рр. загальний обсяг виробництва будівельних матеріалів зріс з 283928,4 тис. грн до 372071 тис. грн. (або на 31 %). У 2021 році обсяг виробництва будматеріалів досягнув максимального значення, склавши 431734,6 тис. грн, але в 2022 році, через економічну нестабільність, виробництво будматеріалів знизилося до 221840,2 тис. грн. У 2018 році було виготовлено 21154,1 тис. грн бетонних виробів, до 2023 року цей показник зменшився до 1687,3 тис. грн. (або на 92 %). Виробництво абразивних матеріалів зросло з 1011,8 тис. грн у 2018 році до 1794,5 тис. грн у 2023 році (або на 77 %). Обсяги виробництва сухих будівельних сумішей підвищилися з 5637,8 тис. грн у 2018 році до 7296,1 тис. грн у 2023 році (або на 29 %). Виробництво пластикових будівельних виробів також показало зростання: з 57022,3 тис. грн у 2018 році до 80096,6 тис. грн у 2023 році (або на 40 %). Обсяги виробництва цементу, вапна та гіпсових сумішей також зросли: з 18197,4 тис. грн у 2018 році до 25892,3 тис. грн у 2023 році (або на 42 %). Обсяги виробництва неметалевих мінеральних виробів збільшилися з 20729,3 тис. грн у 2018 році до 29045,9 тис. грн у 2023 році (або на 40 %). Аналіз кількості інвестицій вкладених в галузь будівництва а 2016–2022 рр. подано у табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз обсягу інвестицій, вкладених в галузь будівництва а 2016–2022 рр. млрд. грн

Капітальні інвестиції за видами активів млрд. грн	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2016
Житлові будівлі	44,8	53,4	57,4	58,0	34,9	51,5	-	-
Нежитлові будівлі	59,3	65,6	88,8	100,5	78,9	104,2	-	-
Інженерні споруди	67,5	78,6	111,3	149,2	128,0	167,8	-	-
Загальна кількість	171,6	197,6	257,5	307,7	241,8	323,5	141,8	0,83

Джерело: систематизовано згідно з [17; 24].

Загальний обсяг капітальних інвестицій у будівельному секторі зростав у 2016–2019 рр., підвищившись з 171,6 млрд грн до 307,7 млрд грн. Кожен з активів протягом досліджуваного періоду демонстрував свою унікальну динаміку змін. Інвестиції в житлове будівництво також мали тенденцію до зростання в цей період – з 44,8 млрд грн до 58,0 млрд грн. Проте, в 2020 році житлове будівництво зазнало найбільшого падіння до показника 2019 р. в порівнянні з іншими активами: обсяг інвестицій зменшився до 34,9 млрд грн. Капітальні інвестиції в нежитлові будівлі також показали позитивну динаміку з 2016 по 2019 роки. У 2016 році вкладення в цей актив становили 59,3 млрд грн, а до 2019 року зросли до 100,5 млрд грн. У 2020 році обсяги інвестувань в нежитловий сектор зни-

зилися до 78,9 млрд грн; у 2021 році вони зросли до 104,2 млрд грн, або на 32 %. Обсяги капіталовкладень в інженерні споруди зросли з 67,5 млрд грн у 2016 році до 149,2 млрд грн у 2019 році. У 2022 році кількість капіталовкладень становила 141,8 млрд. грн, що є найнижчим показником за весь період. Оцінка динаміки цін на будматеріали в порівнянні з рівнем інфляції в 2016–2022рр. наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Оцінка динаміки цін на будматеріали в порівнянні з рівнем інфляції в 2016-2022 рр.

Показники	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Індекс інфляції	112,4	113,7	109,8	104,1	105,0	110,6	126,6	105,1
Індекс цін	109,9	115,7	119,3	100,6	109,7	120,4	108,1	122,6
Різниця, %	-2,5	+2,0	+9,5	-3,5	+4,7	+10,4	-18,5	+17,5

Джерело: систематизовано згідно з [26]

Аналіз даних таблиці 3 показав, що динаміка цін у 2016–2023 роки в порівнянні з рівнем інфляції виявляє суттєві коливання вартості будівельних матеріалів. У 2021 році різниця між індексами досягла свого піку (+10,4 %), що свідчить про значне зростання вартості будматеріалів. У 2022 р. спостерігається спад цін на будівельні матеріали у порівнянні з інфляцією гривні, що може бути зумовлено початком активної фази війни. У 2023 році ціни на будівельні матеріали знову різко зросли і випередили інфляцію на 17,5 %. Ціни у 2016 та 2019 рр. зростали на менший відсоток, ніж інфляція, проте, загалом за 2016–2023 рр. можна побачити стабільну тенденцію до зростання вартості будівельних матеріалів. Аналіз витрат на імпорт та доходу від експорту будматеріалів у 2016–2022 рр. вказано у табл. 4.

Таблиця 4

**Аналіз витрат на імпорт та доходу від експорту будматеріалів
у 2016–2022 рр., млн дол. США**

Рік	Витрати на імпорт	Доходи від експорту	КПШЕ	ТС	ЗТО	ВВП	ВЕ	ЕК	ІЗ
2016	14,3	243,2	16,9	228,9	257,6	93,3	2,7	2,6	0,2
2017	42,5	176,5	4,2	134,0	219,0	112,0	1,9	1,6	0,4
2018	57,9	93,6	1,6	35,7	151,5	119,9	1,2	0,8	0,5
2019	57,3	162,5	2,8	105,2	219,9	153,8	1,4	1,1	0,4
2020	73,0	110,8	1,5	37,8	183,9	156,6	1,1	0,7	0,5
2021	57,1	92,7	1,6	35,6	149,9	196,7	0,7	0,5	0,3
2022	35,7	38,7	1,1	3,0	74,6	160,5	0,5	0,2	0,2

Джерело: розраховано на основі даних з [8; 17; 25].

У 2016–2022 рр. доходи від експорту поступово зменшуються, досягнувши найнижчого показника на рівні 38,78 млн дол. у 2022 році. У той час, як витрати на імпорт мають тенденцію до коливань, то витрати на імпорт залишаються високими протягом усього періоду. Найвищий коефіцієнт покриття імпорту експортом був у 2016 році (16,9), у період 2016–2022 рр. він зменшився у 8 р. та у 2022 році становив 1,1. Торгове сальдо має тенденцію до зменшення: у 2016 році він становив

228,9 млн дол., а в 2022 році—3,0 млн. дол. Показник не набував від’ємних значень, тобто доходи від експорту завжди покривали витрати від імпорту. Зовнішньоторговельний обіг зменшився з 257,6 млрд дол. у 2016 році до 74,6 млрд дол. у 2022 році. ВВП України зріс на 67,1 млн дол., що свідчить про розвиток національної економіки. Співвідношення зовнішньоторговельного обороту будівельних матеріалів до ВВП у 2016 становило 2,7, а у 2022 – 0,5. Експортна квота корелює з показником відкритості ринку будівельних матеріалів: експортні квота у 2016 році становила 2,6; у 2022 році показник знизився до 0,24; у 2016 показник відкритості ринку склав 2,7; у 2022 р.—0,46. Імпортна залежність на ринку будівельних матеріалів у 2016 році становила 0,2; у 2022 році – збільшилась на 46 % і досягла найвищого значення (0,2). Визначення частки ТОП-10 продуцентів ринку будівельних матеріалів у 2021–2023 рр. подано у табл. 5.

Таблиця 5

**Визначення частки ТОП-10 продуцентів
на ринку будівельних матеріалів у 2021–2023 рр.**

№	Підприємство	Чистий дохід від реалізації продукції					
		2021		2022		2023	
		тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	ТОВ “Шляховик-97”	12696544	16,8	1161146	3,5	2302833	3,8
2	ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”	7833385	10,4	6586839	19,7	10742073	17,9
3	АТ “Подільський цемент”	4033152	5,3	2579764	7,7	4487749	7,4
4	ПрАТ “Дікергофф Цемент Україна”	3888638	5,1	1940154	5,8	3260966	5,4
5	ТОВ “Кнауф Гіпс Київ”	3491902	4,6	2144934	6,4	3539629	5,9
6	ПрАТ “Запоріжвогнетрив”	3107982	4,1	1974711	5,9	2745030	4,6
7	ПрАТ “Кривий Ріг Цемент”	3051646	4,0	1312625	3,9	2748168	4,6
8	ТОВ “Церсаніт Інвест”	2555641	3,4	2141335	6,4	3826441	6,4
9	ТОВ “Скляний альянс”,	2378276	3,1	3636755	10,9	5140605	8,6
10	ТОВ “Орієнтир-Буделемент”	2092815	2,8	2090003	6,2	3238108	5,4
11	решта підприємств	30489038	40,3	7795054	23,4	17815947	29,8
Місткість ринку		75619019	100	33363320	100	59847549	100

Джерело: здійснено розрахунок на основі даних з [23].

Протягом 2021–2023 рр. ринок будівельних матеріалів зазнав суттєві трансформації, зокрема, у розподілі лідерства між виробниками. ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент” виявилось найбільш стабільним і успішним серед трьох провідних компаній з найвищим показником чистого доходу від реалізації продукції, який становив у 2021-2023 рр. – 7833385 тис. грн; 6586839 тис. грн; 10742073 тис. грн відповідно. У той час як ТОВ “Шляховик-97” зазнало значних втрат на ринку будматеріалів, частка ринку якого впала з 16,8 % в 2021, до 3,8 % у 2023 році. АТ “Подільський цемент” продовжує утримувати свої позиції, поступово поліпшуючи свої показники. Серед ТОП-5 лідерів ринку, ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент” та ТОВ “Кнауф Гіпс Київ” показали стабільне зростання. Найбільшого зростання частки ринку досягнув ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, у 2023 році його частка ринку дорівнювала 17,9 %. Загалом ТОП-10 компаній займають 59,7 %; 76,6 %; 70,2 % у відповідних роках. У табл. 6 розраховано індекс Герфіндала-Гіршмана для ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів в 2021–2023 рр.

Таблиця 6

**Розрахунок індексу Герфіндаля-Гіршмана для ТОП-10 продуцентів
будівельних матеріалів в 2021–2023 рр.**

№	Підприємство	Частка ринку, %					
		2021		2022		2023	
		s_j	s_j^2	s_j	s_j^2	s_j	s_j^2
1	ТОВ “Шляховик-97”	16,8	282,2	3,5	12,3	3,8	14,4
2	ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”	10,4	108,2	19,7	388,1	17,9	320,4
3	АТ “Подільський цемент”	5,3	28,0	7,7	59,3	7,4	54,8
4	ПрАТ “Дікергофф Цемент Україна”	5,1	26,0	5,8	33,6	5,4	29,2
5	ТОВ “Кнауф Гіпс Київ”	4,6	21,2	6,4	41,0	5,9	34,8
6	ПрАТ “Запоріжвогнетрив”	4,1	16,8	5,9	34,8	4,6	21,2
7	ПрАТ “Кривий Ріг Цемент”	4,0	16,0	3,9	15,2	4,6	21,2
8	ТОВ “Церсаніт Інвест”	3,4	11,6	6,4	41,0	6,4	41,0
9	ТОВ “Скляний альянс”,	3,1	9,6	10,9	118,8	8,6	74,0
10	ТОВ “Орієнтир-Буделемент”	2,8	7,8	6,2	38,4	5,4	29,2
Індекс ринкової концентрації 2		27,2	–	30,6	–	26,5	–
Індекс ринкової концентрації 10		59,6	–	76,4	–	70	–
Індекс Герфіндаля-Гіршмана		–	527,4	–	782,5	–	639,98

Джерело: власна розробка автора.

Індекс Герфіндаля-Гіршмана для ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів у 2021-2023 рр. становив відповідно 527,4; 782,5; 639,98; що свідчить про те, що ринкова концентрація була низькою (ННІ < 1000). Найбільшого значення ННІ показник досягнув в 2022 році. Аналогічну тенденцію у цей період має індекс ринкової концентрації для двох та десяти підприємств галузі. У табл. 7 наведено розрахунок індексу Лінда для ТОП-10 підприємств ринку будівельних матеріалів у 2021-2023 рр.

Таблиця 7

**Розрахунок індексу Лінда ТОП-10 підприємств ринку
будівельних матеріалів у 2021-2023 рр., %**

Індекс Лінда	2021	2022	2023	Відносні відхилення
Для двох підприємств, IL2	162	181	208	46
Для трьох підприємств, IL3	235	205	201	34
Для чотирьох підприємств, IL4	239	218	212	27
Для п'яти підприємств, IL5	199	175	177	22

Джерело: власна розробка автора.

За результатами обрахунків, було виявлено що у ядрі ринку у 2021 перебувало чотири підприємства: ТОВ “Шляховик-97”, ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, АТ “Подільський цемент” та ПрАТ “Дікергофф Цемент Україна”. У 2022 році у ядро ринку входили чотири підприємства: ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, ТОВ “Скляний альянс”, АТ “Подільський цемент” і ТОВ “Кнауф Гіпс

Київ”. У 2023 в ядро ринку будматеріалів входили ТОП-2 підприємства – ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент” та ТОВ “Скляний альянс”. Вище вказані підприємства, що є лідерами галузі можуть чинити конкурентний тиск та здійснювати вплив на інших суб'єктів господарювання. Результати розрахунку показника диференціації й індексу Джинні для ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів у 2021–2023 рр. продемонстровано у табл. 8.

Таблиця 8

Результати розрахунку показника диференціації й індексу Джинні для ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів у 2021–2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Показник диференціації	9,13	9,91	9,32
Індекс Джинні	0,76	0,78	0,84

Джерело: власна розробка автора

За результатами аналізу індексу Джинні встановлено, таку його динаміку у 2021–2023 рр. 0,76; 0,78; 0,84 відповідно, що свідчить про високу диференціацію доходів серед ТОП-10 продуцентів будівельних матеріалів в Україні. За результатами дослідження економічної кон'юнктури ринку будматеріалів та оцінки гостроти конкуренції на ньому, представлено результати PEST-аналізу ринку будматеріалів за політичною, економічною, соціальною та технологічною складовими (табл. 9.).

Таблиця 9

PEST-аналіз ринку будівельних матеріалів України у період війни

Законодавчо-нормативні акти (Р)	Економічні фактори (Е)
1	2
- Постанова КМУ № 218 від 13.03.20 “Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”, яка дозволила скоротити кількість корупційної діяльності та хабарництва в секторі будівництва. Правовий режим воєнного стану від 24.02.22, що призвів до обмежень діяльності на усіх етапах виробництва та збуту будівельних матеріалів, що вплинуло на обсяги виробничих потужностей (в 2022 році становили 80 % в порівнянні з 2021). Визначальним чинником формування попиту в період війни є безпека. - Закон України № 3988 від 19.09.24 Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” “щодо забезпечення оприлюднення замовниками в електронній системі закупівель інформації про ціни на матеріальні ресурси під час закупівель послуг з поточного ремонту та робіт з будівництва (прозоре будівництво)”, унеможливив незаконні закупівлі шляхом фальсифікації документів та посприяв цифровізації процесів публічних закупівель. - Постанова КМУ № 722 від 24.06.22 “Деякі питання здійснення реєстраційних процедур у будівництві в умовах воєнного часу”, яка посприяла адаптації процедур будівництва для деокупованих територій, забезпечення технічної підтримки для забудовників, контроль якості і т. д.	- Зростання енергомісткості виготовлення будівельних матеріалів, що вплинуло на їх кінцеву вартість. - Інфляція національної валюти (2022 р. – 22,6 %; 2023 р. – 12,9 %), що призвело до зростання цін на всі види будівельних матеріалів. - Військовий стан змістив увагу на безпеку, на протидію рівню якості будівельних матеріалів. - Зростання вартості первинного та вторинного житла, що є результатом зростання цін на будівельні матеріали. - Зниження платоспроможного попиту споживачів та знищення виробничих потужностей на територіях, наближених до активних бойових дій, що призвело до звуження ринку на 65–75% (2022 р.) та збільшення частки імпортованих будівельних матеріалів у будівництві (в 2021 р. – 14 %; в 2023 р. – 23 %). - Під час війни економічна кон'юнктура ринку будівельних матеріалів відзначена як зростанням попиту, так і зростанням цін у безпечових регіонах. - Найбільш чутливі до цін на житло є кінцеві покупці з низькими доходами, у той час як кінцеві покупці житла люкс-сегменту є невразливими до цінових змін. - Відзначено відтермінування купівлі житла серед кінцевих споживачів, через нестабільну ситуацію в Україні.

1	2
Соціальні фактори (S)	Технологічні фактори (Т)
1. Акцент у вподобаннях кінцевих споживачів при купівлі будматеріалів змістився на енергомісткість та міцність будматеріалів (як відображення безпеки) на протигагу дизайну та естетиці у довоєнний період. 2. Значна міграційна активність в період війни, яка вплинула на трансформацію попиту в бік безпечових територій; по завершенню війни очікується зростання попиту на будівельні матеріали у східних регіонах.	1. Удосконалення логістичних маршрутів, зокрема способом діджиталізації підприємств, що дозволило оптимізувати збут будівельних матеріалів. 3. Загострення конкуренції на ринку будівельних матеріалів на безпечових територіях змусило загострити увагу продуцентів на інноваційних технологіях виробництва, серед іншого, на параметрах якості, екологічності та розширення асортименту будівельних матеріалів (біочар, бактеріальна целюлоза, марсианський бетон та інші екологічно-чисті будівельні матеріали). 4. Для покращення темпів будівництва та для кращої візуалізації нових будівельних матеріалів поширилось застосування VR (Virtual reality) та AR (Augmented reality) технологій для потреб інженерії. 9. Упровадження цифрових систем обслуговування оптимізувало процес комунікацій з кінцевими споживачами, що призвело до зростання кількості продажів будівельних матеріалів.

Джерело: власна розробка автора

За результатами оцінки ефективності упроваджених законодавчо-нормативних актів в частині запровадження прозорості будівництва з боку незалежних експертів та продуцентів галузі було відмічено, що повного усунення корупційних схем не досягнуто, з огляду на можливість застосування старих практик хабарництва. За даними експертів, колишня система документацій вимагала значних неофіційних витрат, які сягали до 30 % вартості проєкту, через складність і непрозорість процедур [13]. Впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (ЄДЕССБ) значно підвищило прозорість діяльності підприємств у цій галузі. За наявними даними, функціонування цієї системи посприяло заощадженню державних коштів у розмірі близько 9,6 млрд грн завдяки зниженню корупційних ризиків. Додатково, щорічний антикорупційний ефект у 2022 р. оцінюється у 1,5 млрд грн, що свідчить про вагомий внесок ЄДЕССБ у боротьбу з корупцією та оптимізацію державного управління [37]

Високі темпи інфляції спричинили зростання вартості будівельних матеріалів в 2022 р., що вплинуло на ціни первинного типу нерухомості; висока енергомісткість будматеріалів негативно вплинула на рівень цін на них; зниження кількості працюючих на ринку будматеріалів підприємств призвело до зниження пропозиції будматеріалів, а проблеми доступності сировини спричинили звуження асортименту пропозиції та пошуку альтернатив кінцевими споживачами. Продуценти будівельних матеріалів зіштовхнулись з різними типами конкурентної боротьби: ціновою конкуренцією через зростання імпорту матеріалів; продуктовою конкуренцією за інноваційні рішення (щодо енергоефективних чи екологічних матеріалів); конкуренцією у збуті (через обмеження логістичних маршрутів) тощо.

Аналіз соціальні чинників вказав на значну міграційну активність та зміни у вподобаннях споживачів у бік таких параметрів товарів як, енергомісткість та міцність, що є відображення чиннику безпеки та потреби в захисті.

Відзначено, що будівельна галузь України перебуває в умовах форсованої трансформації. Її розвиток залежатиме від здатності адаптуватися до міжнародних тенденцій виготовлення будівельних матеріалів: екологічності, діджиталізації та роботизації. Попри це прослідковується активне залучення інноваційних технологій у процесі виробництва вітчизняних будівельних матеріалів. До

прикладу, використання біочару та інших екологічно чистих матеріалів знизило викиди метану в атмосферу на 12 % у 2023 р. [7]. Використання VR і AR технологій пришвидшило процес будівництва первинного житла. Цифровізація підприємств будівельної галузі сприяла оптимізації логістичних шляхів, зменшенню можливостей використання незадокументованих будівельних матеріалів та покращенню комунікацій з кінцевими споживачами.

Висновки.

Ринок будівельних матеріалів зазнав значних змін в результаті повномасштабного вторгнення. Такі показники, як місткість ринку будматеріалів, диференціація ринку будматеріалів, рівень зовнішньоекономічної активності та обсяги інвестування в галузь будівництва стрімко знизились у 2022 р., що негативно вплинуло не тільки на ринок будівельних матеріалів, але, через похідний характер попиту, й на всю галузь будівництва. Аналіз економічної кон'юнктури ринку будівельних матеріалів свідчить про його суттєву залежність від темпів відновлення логістичних ланцюгів і виробничих потужностей, про загострення потреби у впровадженні сучасних стратегій конкуренції. Структурні зміни, викликані воєнними діями, вимагають інтеграції енергоефективних технологій та зорієнтування на виробництво будівельних матеріалів нового покоління, що посприє адаптації ринку будівельних матеріалів не тільки до нестабільних умов, а й до світових тенденцій.

Станом на 2024 р. Україна володіє 80 % необхідних виробничих потужностей для виготовлення матеріалів, що дозволяє зменшити залежність від імпорту та створити конкурентні переваги для вітчизняних виробників. Попри це, імпорт будівельних матеріалів займає 23 % ринку будматеріалів, створюючи жорсткі умови для конкуренції. Виробники змушені адаптуватися, впроваджуючи нові технології та розвиваючи експортний потенціал, щоб залишатись в галузі. Особлива увага приділяється локалізації виробництва та оптимізації державного регулювання, що сприяє довгостроковому розширенню ринку будматеріалів навіть у складних умовах.

У результаті проведених досліджень кон'юнктури ринку будівельних матеріалів та викликів, зумовлених воєнними діями, можна зробити такі висновки:

- аналіз структури ринку у 2018-2023 рр. вказав на різке зниження обсягів виробництва у 2022 р. та поступове його відновлення у 2023 р. (загальний обсяг виготовлених матеріалів зріс на 88142,6 млн грн);
- аналіз витрат на імпорт та доходів від експорту протягом 2016-2022 років продемонстрував зниження частки експорту на 85 % та збільшення обсягу імпорту на 150 %, ця динаміка свідчить про загальне скорочення економічної активності на зовнішніх ринках збуту будівельної продукції;
- оцінка динаміки цін у 2016-2023 рр. вказує на штучне завищення цін, через велику різницю між рівнем інфляції та рівнем цін протягом всього дослідженого періоду, окрім –2016, 2019 та 2022 рр.;
- аналіз обсягу капітальних інвестицій у 2016-2022 рр. засвідчив зниження обсягів інвестування в усі типи будівель, що призвело до зменшення кількості виготовлення будівельних матеріалів через брак попиту; попри це зменшення обсягу інвестицій впливає на зниження темпів розвитку галузі будівництва;
- у 2021-2023 рр. відзначено низьку концентрацію ринку будматеріалів, з помірною динамікою зростання до 2022 р., що засвідчено такими показниками індексу Герфіндала-Гіршмана: 527,48; 728,46; 639,98 відповідно.
- встановлено, що до ядра ринку будматеріалів у 2021 увійшли чотири підприємства (ТОВ “Шляховик-97”, ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, АТ “Подільський цемент” та ПрАТ “Дікергофф Цемент Україна”); у 2022 р. чотири підприємства (ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент”, ТОВ “Скляний альянс”, АТ “Подільський цемент” і ТОВ “Кнауф Гіпс Київ”); у 2023 р. два підприємства (ПрАТ “Івано-ФранківськЦемент” та ТОВ “Скляний альянс”), що вказав на зміну структури ядра ринку будматеріалів під час війни;
- відзначено вище середнього нерівномірність розподілу доходів між продуцентами ринку будівельних матеріалів, з помірним зростанням нерівномірності у період 2021-2023 рр.

За стратегічні напрями розвитку на ринку будівельних матеріалів під час війни доцільно обрати цілепокладання на експортну діяльність будівельних матеріалів із значною доданою вартістю, відзначених належним рівнем енергоефективності та екологічності. Для адаптації ринку будівельних матеріалів до викликів війни є доцільним посилити координації між урядом та приватними підприємствами у вигляді кредитування, субсидіювання та програм фінансової підтримки, введення в дію цифрових технологій для оптимізації ланцюгів постачання, а також використання міжнародної допомоги для розвитку галузі. Для зростання внутрішнього попиту слід модернізувати виробничі потужності для зниження енергоспоживання та використання відновлюваних джерел енергії, розробка технологій утилізації будівельних відходів і переробки матеріалів дозволили слідувати концепції сталого розвитку.

Перспективи подальших досліджень

Трансформація конкурентного середовища на ринку будівельних матеріалів України під час нестабільності потребує формування стратегії протистояння викликам конкурентної боротьби з боку світового ринку будівельних матеріалів, що є предметом для окремого дослідження.

Список літератури

1. Аналіз ринку будівельних матеріалів в Україні (2023). Pro consulting. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-stroitelnyh-materialov-v-ukraine-2023-god-1>(дата звернення: 03.12.2024).
2. Аналіз ринку будматеріалів (2021). Pro consulting. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-strojmaterialov-v-ukraine-2021-god>(дата звернення: 03.12.2024).
3. Алавердян Л. М., Островський В. Е. (2024). Аналіз ринку будівельних матеріалів в Україні: ретроспектива, сучасний стан та перспектива. *Ефективна економіка*, 5. DOI:10.32702/2307-2105.2024.5.82 (дата звернення: 04.12.2024).
4. Бахур Н. В. (2022). Вплив будівельної сфери України на регіональний розвиток у воєнний часи. *Ефективна економіка*, 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.5.92 (дата звернення: 03.12.2024).
5. Безуглий А. О., Бібик Ю. М., Гресько І. Л., Бельська О. Л. (2022). Аналіз динаміки цін на дорожньо-будівельні матеріали та вироби. *Дороги і мости*, 5, 8-16. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2022.25.008> (дата звернення: 04.12.2024).
6. Безтелесна Л. І., Паламарчук О. С., Пляшко О. С. (2021). Формування системи забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств в економіці України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права: Серія економічна. Серія юридична*, 28, 229-243. DOI 10.5281/zenodo.5589497 (дата звернення: 03.12.2024).
7. Будівельні матеріали нового покоління. (2021) Mizol.ua URL: <https://mizol.ua/ua/stroitelnyye-materialy-novogo-pokoleniya> (дата звернення: 03.12.2024).
8. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. Офіційний сайт Мінфін URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>.(дата звернення: 17.11.2024).
10. В Україні є 80 % виробничих потужностей для створення будматеріалів на відбудову. (2023) Mind.ua URL: <https://mind.ua/news/20262926-v-ukrayini-e-80-virobnichih-potuzhnostej-dlya-stvorenniya-budmaterialiv-na-vidbudovu>(дата звернення: 03.12.2024).
11. В Україні зменшився попит на будматеріали після значного зростання у 2023 році (2024) Економічна правда URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/09/10/719133/>(дата звернення: 03.12.2024).
12. Далик В., Запісоцький І. (2023). Експортний потенціал будівельної індустрії України. *Академічні візії. Секція: Економіка*, 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8154602>(дата звернення: 03.12.2024).
13. ДАБІ: реформуй недореформоване (2021) NV Бізнес URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/dabi-reforma-budivnictva-shcho-zminitsya-novini-ukrajini-50146393.html>(дата звернення: 03.12.2024).
14. Дефіцит будматеріалів: ринок потребує нових стимулів для розвитку. (2023). Mind.ua URL: <https://mind.ua/openmind/20256499-deficit-budmaterialiv-rinok-potrebue-novih-stimuliv-dlya-rozvitku> (дата звернення: 03.12.2024).
15. Діджиталізація проти корупції. Як цифрова трансформація сприяє прозорій роботі держави? (2023) Ukrinform.ua URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3707925-didzitalizacia-proti-korupcii-ak-cifrova-transformacia-spriae-prozorij-roboti-derzavi.html> (дата звернення: 03.12.2024).

16. Жовтяк Г. А., Богданов Р. Жовтяк А. (2024). Проблеми та перспективи розвитку будівельної галузі України. *Економіка та суспільство*, 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-128>. (дата звернення: 24 жовтня 2024 р.).
17. Закон України № 3988 від 19.09.24 “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” щодо забезпечення оприлюднення замовниками в електронній системі закупівель інформації про ціни на матеріальні ресурси під час закупівель послуг з поточного ремонту та робіт з будівництва (прозоре будівництво)”. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3988-20#Text> (дата звернення: 03.12.2024).
18. Інвестиційна діяльність в Україні за 2022 рік (2023). Data.gov.ua URL: <https://data.gov.ua/dataset/f32bbc73-51f5-46d5-9450-18112ce66e6f/resource/1e89e218-7b6b-4db4-aa9f-cbc81dbd29cd> (дата звернення: 17.11.2024).
19. Кобець А. В., Мирошниченко Г. Б. (2021). Аналіз ринку будівельних матеріалів України. Актуальні проблеми теорії менеджменту, маркетингу та фінансів: наукові ідеї та механізми реалізації: матеріали всеукр. наук. конф., м. Покровськ. 189–191.
20. Когут І. В., Когут Е. А. (2024). Аналіз впливу війни на ринок скло-прозорих конструкцій в Україні: формування напрямку стратегічного розвитку. *Підприємництво та інновації*, 31, 37-42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.6> (дата звернення: 03.12.2024).
21. Крисьо Ж. Л. (2021). Роль ділових комунікацій в управлінні організацією. *Економіка та суспільство*, 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-43> (дата звернення: 03.12.2024).
22. Кузнєцова К.О., Чорний В.В., Ченуша О.С. (2021). Міжнародна торгівля: конспект лекцій: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 “Менеджмент”. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 191.
23. Обсяги будівництва та виробництва будівельних матеріалів в Україні: реальна ситуація (2019). Головний будівельний портал України. URL: <https://budport.com.ua/news/15423-obsyagi-budivnictva-ta-virobnictva-budivelnih-materialiv-v-ukrajini-realna-situaciya> (дата звернення: 03.12.2024).
24. Оpendatabot. URL: <https://opendatabot.ua/> (дата звернення: 03.12.2024).
25. Орловська Ю. В., Гавриленко Д. О. (2020). Міжнародні тенденції і сучасні виклики розвитку ринку будівельних матеріалів. *Економічний простір*, 163, 35-40 DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/163-6> (дата звернення: 16.11.2024).
26. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.12.2024).
27. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/buildprice/> (дата звернення: 04.12.2024).
28. Паламарчук О. М., Петришина С. В. (2023) Аналіз факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств України. *Економіка і суспільство*, 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-99> (дата звернення: 16.11.2024).
29. Паламарчук О. М. Петришина С. В. (2023). Будівельна галузь України: стан та прогнози. *Економіка та суспільство*, 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45> (дата звернення: 16.11.2024).
30. Перерозподіл ВВП та дефіцит матеріалів: Як змінився будівельний ринок України та чи є перспективи? (2024). NV Бізнес .URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/kryza-budivelnogo-rinku-chi-ye-perspektivi-ta-chogo-ochikuvati-cherez-rik-novini-ukrajini-50437133.html> (дата звернення: 16.11.2024).
31. Попит на будматеріали сповільнився після стрибка минулого року – дані асоціацій. (2024). Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1012765.html> (дата звернення: 16.11.2024).
32. Постанова КМУ № 722 від 24.06.22 “Деякі питання здійснення реєстраційних процедур у будівництві в умовах воєнного часу”. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2024).
33. Постанова КМУ № 218 від 13.03.20 “Про ліквідацію Державної архітектурно-будівельної інспекції та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-3-bereznya-2022-r-194-218> (дата звернення: 16.11.2024).
34. Романенко О. В. (2024). Розвиток ринку будівельних матеріалів України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*, 3, 1 – 14. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.3.46 (дата звернення: 16.11.2024).
35. Серьогіна Н. В., Вішня Я. С. (2022) Вплив інвестування на розвиток будівельної галузі. *Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво*, 1, 57-60. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-9> (дата звернення: 16.11.2024).

36. Січний С. Б. (2020). Бази даних ринкових цін на матеріально-технічні ресурси в системах управління вартістю будівництва. *Економіка та суспільство*, 22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-99> (дата звернення: 16.11.2024).
37. Соболев В. М., Корепанов О. С., Чала Т. Г., Молошніков Є. В. (2024). Вплив ринку будівельних матеріалів на економічне зростання в умовах війни: порівняльний макро- та мікроаналіз. *Бізнес інформ*, 1, 124–131. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-124-131> (дата звернення: 16.11.2024).
38. Соколовська К. В., Касич А. О. (2022). Тенденції розвитку підприємств будівельної галузі. *Економіка та суспільство*, 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-34> (дата звернення: 16.11.2024).
39. Титок В. В., Ємельянова О. М., Лаврухіна К. О. (2022). Розвиток будівельної сфери у воєнний час. *Ефективна економіка*, 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.11.55> (дата звернення: 04.12.2024).
40. Фісуненко П. А. (2024). Підвищення результативності діяльності відділу продажів на ринку будівельних матеріалів в умовах повоєнного відновлення. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 12(3), 81–84 DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.12-14> (дата звернення: 16.11.2024).
41. Фісуненко П. А., Шевцова С. А. (2024). Стратегія ділової комунікації в контексті впливу аспектів трансформаційних економічних зрушень на ринку будівельних матеріалів. *Економіка та суспільство*, 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-93> (дата звернення: 16.11.2024).
42. Частка імпортих будівельних матеріалів на українському ринку зросла до 23 % – експерт (2024). URL: <https://interfax.com.ua/news/press-conference/980842.html> (дата звернення: 04.12.2024).
43. Якушев О. В., Білан Є. В. (2024). Особливості управління діяльністю будівельних підприємств в умовах постконфліктної економіки. *Економіка і організація управління*, 2(54). 134–142 DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.2.12> (дата звернення: 04.12.2024).
44. Ярошук І. В. (2023). Систематизація нормативно-правового регулювання законодавства у забезпеченні екологічної безпеки будівельних матеріалів як важливий чинник післявоєнної відбудови України. *Київський часопис права*, 1, 142–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/kij/2023.1.21> (дата звернення: 04.12.2024).
45. Ukrainian construction market in 2024 (2024). URL: <https://www.bdo.ua/en-gb/insights-1/information-materials/2024/ukrainian-construction-market-in-2024> (дата звернення: 04.12.2024).

References

1. Analiz rynku budivelnikh materialiv v Ukraini[Analysis of the building materials market in Ukraine]. Pro consulting[Pro consulting]. (2023). Retrieved from: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-stroitelnykh-materialov-v-ukraine-2023-god-1> (accessed: December 3 2024).
2. Analiz rynku budmaterialiv[Analysis of the building materials market]. Pro consulting[Pro consulting]. (2021). Retrieved from: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-strojmaterialov-v-ukraine-2021-god> (accessed: December 3 2024).
3. Alaverdian L. M., Ostrovskiy V. E. (2024). Analiz rynku budivelnikh materialiv v Ukraini: retrospektyva, suchasnyi stan ta perspektyva[Analysis of the building materials market in Ukraine: retrospective, current state and perspective]. *Efektivna ekonomika*[Effective economy], 5. DOI:10.32702/2307-2105.2024.5.82 (accessed: December 4 2024).
4. Bakhur N. V. (2022). Vplyv budivelnoi sfery Ukrainy na rehionalnyi rozvytok u voiennyi chasy[The impact of the construction of Ukraine on regional development in wartime]. *Efektivna ekonomika*[Effective economy], 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.5.92 (accessed: December 3 2024).
5. Bezuhlyi A. O., Bibyk Yu. M., Hresko I. L., Belska O. L. (2022). Analiz dynamiky tsin na dorozhno-budivelni materialy ta vyroby[Analysis of price dynamics for road construction materials and products]. *Dorohy i mosty*[Roads and bridges], 5, 8-16. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2022.25.008> (accessed: December 4 2024).
6. Beztelesna L. I., Palamarchuk O. S., Pliashko O. S. (2021). Formuvannia systemy zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku budivelnikh pidpriemstv v ekonomitsi Ukrainy[Formation of the supply systems for innovative development of building companies in the economy of Ukraine]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Seriya ekonomichna. Seriya yurydychna*[Scientific records of Lviv university of business and law], 28, 229-243. DOI 10.5281/zenodo.5589497 (accessed: December 3 2024).
7. Budivelni materialy novoho pokolinnia[Buildinf materials of the new generation]. (2021). Mizol.ua[Mizol.ua]. Retrived from: <https://mizol.ua/ua/stroitelnyne-materialy-novogo-pokoleniya> (accessed: December 3 2024).
8. Valovy vnutrishnii produkt (VVP) v Ukraini[Gross domestic product(GDP) in Ukraine]. Ofitsiyni sait Minfin [Official web-site of Minfin]. Retrived from: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>. (accessed: November 11 2024).

9. V Ukraini ye 80 % vyrobnychkykh potuzhnosti dlia stvorennia budmaterialiv na vidbudovu[Ukraine has 80 % of production capacity for producing building materials for a reconstruction]. (2023). Mind.ua[Mind.ua]. Retrived from: <https://mind.ua/news/20262926-v-ukrayini-e-80-virobnichih-potuzhnostej-dlya-stvorenniya-budmaterialiv-na-vidbudovu>(accessed: December 3 2024).
10. V Ukraini zmenshyvsia popyt na budmaterialy pislia znachnogo zrostantnia u 2023 rotsi[In Ukraine the demand on building materials decreased after its growth in 2023] (2024). Ekonomichna pravda[Economic truth]. Retrived from: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/09/10/719133/>(accessed: December 3 2024).
11. Dalyk V., Zapisotskyi I. (2023). Eksportnyi potentsial budivelnoi industrii Ukrainy[Export potential of the constuction industry in Ukraine]. Akademichni vizii. Sektsiia: Ekonomika[Academic vision. Section: economics], 21. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8154602>(accessed: December 3 2024).
12. DABI: reformui nedoreformovane[SACI: reform underreformed]. (2021). NV Biznes[NV Business]. Retrived from: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/dabi-reforma-budivnictva-shcho-zminitsya-novini-ukrajini-50146393.html>(accessed: December 3 2024).
13. Defitsyt budmaterialiv: rynek potrebuie novykh stymuliv dlia rozvytku[Building materials deficit: the market needs stimulation for the development]. (2023). Mind.ua[Mind.ua]. Retrived from: <https://mind.ua/openmind/20256499-deficit-budmaterialiv-rinok-potrebue-novih-stimuliv-dlya-rozvitku>(accessed: December 3 2024).
14. Didzhytalizatsiia proty koruptsii. Yak tsyfrova transformatsiia spryiaie prozorii roboti derzhavy? [Digitalization against corruption. How does digital transformation contribute to the transparent work of the state?](2023) Ukrinform.ua[Ukrinform.ua] Retrived from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3707925-didzitalizacia-proti-korupcii-ak-cifrova-transformacia-spriae-prozorij-roboti-derzavi.html> (accessed: December 3 2024).
15. Zhovtiak H. A., Bohdanov R. Zhovtiak A. (2024). Problemy ta perspektyvy rozvytku budivelnoi haluzi Ukrainy[Problems and perspectives of the development for the construction industry in Ukraine]. Ekonomika ta suspilstvo[Economy and society], 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-128>. (accessed: October 24 2024).
16. Zakon Ukrainy № 3988 vid 19.09.24 “Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro publichni zakupivli” shchodo zabezpechennia opryliudnennia zamovnykamy v elektronni systemi zakupivel informatsii pro tsiny na materialni resursy pid chas zakupivel posluh z potochnoho remontu ta robit z budivnytstva (prozore budivnytstvo) ” [Law of Ukraine No. 3988 of 19.09.24
17. On Amendments to the Law of Ukraine “On Public Procurement” on Ensuring Disclosure by Customers in the Electronic Procurement System of Information About the Prices of Material Resources During the Procurement of Services for Current Repairs and Construction Works (Transparent Construction) ”]. Verkhovna Rada Ukrainy[The Parliament of Ukraine]. Zakonodavstvo Ukrainy. Retrived from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3988-20#Text>(accessed: December 3 2024).
18. Investytsiina diialnist v Ukraini za 2022 rik[Investment activity in Ukraine in 2022]. (2023). Data.gov.ua[Data.gov.ua]. Retrived from: <https://data.gov.ua/dataset/f32bbc73-51f5-46d5-9450-18112ce66e6f/resource/1e89e218-7b6b-4db4-aa9f-cbc81dbd29cd> (accessed: November 17 2024).
19. Kobets A. V., Myroshnychenko H. B. (2021). Analiz rynku budivelnnykh materialiv Ukrainy. Aktualni problemy teorii menedzhmentu, marketynhu ta finansiv: naukovy idey ta mekhanizmy realizatsii: materialy vseukr[Analysis of the building materials market of Ukraine. Actual problems of the theory of management, marketing and finance: scientific ideas and implementation mechanisms: materials of the scientific conference]. nauk. konf., m. Pokrovsk. 189–191.
20. Kohut I.V., Kohut E.A. (2024). Analiz vplyvu viiny na rynek sklo-prozorykh konstruktsii v Ukraini: formuvannia napriamku stratehichnogo rozvytku[Analysis of the impact of the war on the market of glass-transparent structures in Ukraine: the formation of the direction of strategic development]. Pidpriemnytstvo ta innovatsii[Entrepreneurship and innovations], 31, 37-42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.6> (accessed: December 3 2024).
21. Kryso Zh. L. (2021). Rol dilovykh komunikatsii v upravlinni orhanizatsiiei[The role of business communications in organization management]. Ekonomika ta suspilstvo[Economy and society], 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-43>(accessed: December 3 2024).
22. Kuznietsova K.O., Chornii V.V., Chenusha O.S. (2021). Mizhnarodna torhivlia: konspekt lektsii: navchalnyi posibnyk dlia studentiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia spetsialnosti 073 “Menedzhment”. KPI im. Ihoria Sikorskoho. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, 191.

23. Obsiahy budivnytstva ta vyrobnytstva budivelnykh materialiv v Ukraini: realna sytuatsiia [Amounts of construction and production of construction materials in Ukraine: the real situation](2019). Holovnyi budivelnyi portal Ukrainy[Main building portal in Ukraine] Retrived from: <https://budport.com.ua/news/15423-obsyagi-budivnictva-ta-virobnictva-budivelnih-materialiv-v-ukrajni-realna-situaciya> (accessed: December 3 2024).
24. Opendatobot. Retrived from: <https://opendatobot.ua/> (accessed: December 3 2024).
25. Orlovska Yu. V., Havrylenko D. O. (2020). Mizhnarodni tendentsii i suchasni vyklyku rozvytku rynku budivelnykh materialiv[International tendencies and modern challenges of the development of building materials market]. Ekonomichnyi prostir[Economic space], 163, 35-40 DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/163-6> (accessed November 16 2024).
26. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. Retrived from: <https://www.ukrstat.gov.ua/>(accessed: December 4 2024)
27. Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/buildprice/> (accessed: December 4 2024).
28. Palamarchuk O. M., Petryshyna S. V. (2023). Analiz faktoriv konkurentospromozhnosti budivelnykh pidpriemstv Ukrainy[Analysis of factors of competitiveness of construction enterprises of Ukraine]. Ekonomika i suspilstvo, 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-99>(accessed: November 16 2024).
29. Palamarchuk O. M. Petryshyna S. V. (2023). Budivelna haluz Ukrainy: stan ta prohnozy[The construction industry of Ukraine: state and forecasts]. Ekonomika ta suspilstvo[Economy and society], 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45> (accessed: November 16 2024).
30. Pererozpodil VVP ta defitsyt materialiv: Yak zminyvsia budivelnyi rynek Ukrainy ta chy ye perspektyvy?[GDP redistribution and shortage of materials: How has the construction market of Ukraine changed and are there prospects?](2024). NV Biznes[NV Business]. Retrived from: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/kryza-budivelnogo-rynku-chi-ye-perspektivi-ta-chogo-ochikuvati-cherez-rik-novini-ukrajini-50437133.html> (accessed: November 16 2024).
31. Popyt na budmaterialy spovilnyvsia pislia strybkha mynuloho roku – dani asotsiatsii[Demand for building materials has slowed after a jump last year, according to associations]. (2024). Interfaks-Ukraina[Interfacts-Ukraine]. Retrived from: <https://interfax.com.ua/news/economic/1012765.html>(accessed: November 16 2024).
32. Postanova KMU № 722 vid 24.06.22 “Deiaki pytannia zdiisnennia reiestratsiinykh protsedur u budivnytstvi v umovakh voiennoho chasu”. Kabinet Ministriv Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722-2022-%D0%BF#Text> (accessed: November 16 2024).
33. Postanova KMU № 218 vid 13.03.20 “Pro likvidatsiiu Derzhavnoi arkhitekturno-budivelnoi inspektsii ta vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy”[Resolution of the CMU No. 218 dated 13.03.20 “On the liquidation of the State Architectural and Building Inspection and amendments to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine”]. Kabinet Ministriv Ukrainy[Cabinet of Ministers of Ukraine]. Retrived from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-3-bereznia-2022-r-194-218>(accessed: November 16 2024).
34. Romanenko O. V. (2024). Rozvytok rynku budivelnykh materialiv ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Development of the building materials market in Ukraine under martial law]. Efektyvna ekonomika [Effective economy], 3, 1 – 14. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.3.46 (accessed: November 16 2024).
35. Serohina N. V., Vishnia Ya. S. (2022). Vplyv investuvannia na rozvytok budivelnoi haluzi[The influence of investment on the development of the construction industry]. Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo[State and regions Series: Economy and entrepreneurship], 1, 57-60. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-1-9> accessed: November 16 2024).
36. Sichnyi S. B. (2020). Bazy danykh rynkovykh tsin na materialno-tekhichni resursy v systemakh upravlinnia vartistiiu budivnytstva[Databases of market prices for material and technical resources in construction cost management systems]. Ekonomika ta suspilstvo[Economy and society], 22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-99> (accessed: November 16 2024).
37. Soboliev V. M., Korepanov O. S., Chala T. H., Moloshnikov Ye. V. (2024). Vplyv rynku budivelnykh materialiv na ekonomichne zrostantia v umovakh viiny: porivnialnyi makro- ta mikroanaliz[The impact of the construction materials market on economic growth in wartime conditions: a comparative macro and micro analysis]. Biznes inform[Business inform], 1, 124-131. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-124-131> (accessed: November 16 2024).

38. Sokolovska K. V., Kasych A. O. (2022). Tendentsii rozvytku pidpriemstv budivelnoi haluzi[Development tendencies of the companies in construction industry]. *Ekonomika ta suspilstvo*[Economy and society], 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-34> (accessed: November 16 2024).
39. Tytok V. V., Yemelianova O. M., Lavrukhina K. O. (2022). Rozvytok budivelnoi sfery u voiennyi chas [Development of the construction industry in wartime]. *Efektivna ekonomika*[Effective economy], 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.11.55> (accessed: December 4 2024).
40. Fisunenko P.A. (2024). Pidvyshchennia rezultatyvnosti diialnosti viddilu prodazhiv na rynku budivelnykh materialiv v umovakh povoiennoho vidnovlennia[Increasing the effectiveness of the sales department in the building materials market in the conditions of post-war recovery]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*[Digital economy and economic security], 12(3), 81-84 DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.12-14> (accessed: November 16 2024).
41. Fisunenko P. A., Shevtsova S. A. (2024). Stratehiia dilovoi komunikatsii v konteksti vplyvu aspektiv transformatsiinykh ekonomichnykh zrushen na rynku budivelnykh materialiv[Business communication strategy in the context of the aspects impact in transformational economic shifts on the construction materials market]*Ekonomika ta suspilstvo*[Economy and society], 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-93> (accessed: November 16 2024).
42. Chastka importnykh budivelnykh materialiv na ukrainskomu rynku zroslo do 23 % - ekspert[The share of imported building materials on the Ukrainian market has grown to 23 % – expert] (2024). Retrived from: <https://interfax.com.ua/news/press-conference/980842.html> (accessed: December 4 2024).
43. Yakushev O. V., Bilan Ye. V. (2024). Osoblyvosti upravlinnia diialnistiu budivelnykh pidpriemstv v umovakh postkonfliktnoi ekonomiky[Peculiarities of managing the activities of construction enterprises in the conditions of the post-conflict economy]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*[Economy and managment], 2(54). 134–142 DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.2.12> (accessed: December 4 2024).
44. Yaroshchuk I. V. (2023). Systematyzatsiia normatyvno-pravovoho rehuliuвання zakonodavstva u zabezpechenni ekolohichnoi bezpeky budivelnykh materialiv yak vazhlyvyi chynnyk pisliavoiennoi vidbudovy Ukrainy[Systematization of normative and legal regulation of legislation in ensuring environmental safety of construction materials as an important factor in the post-war reconstruction of Ukraine]. *Kyivskyi chasopys prava*[Kyiv law magazine], 1, 142–148. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.21> (accessed: December 4 2024).
45. Ukrainian construction market in 2024 (2024). Retrieved from: <https://www.bdo.ua/en-gb/insights-1/information-materials/2024/ukrainian-construction-market-in-2024>(accessed: December 4 2024).

O. Ye. Shandrivska, A.-M. O. Kulyk

Lviv Polytechnic National University

Department of Marketing and Logistics

Department of Business Economics and Investments

ANALYSIS OF THE CONSTRUCTION MATERIALS MARKET IN THE CONTEXT OF ECONOMIC INSTABILITY

© *Shandrivska O. Ye., Kulyk A.-M. O., 2025*

The aim of the work is to study the economic situation of the construction materials market in the conditions of war in terms of assessing the intensity of competition in the construction materials market in Ukraine.

For the analysis of the construction materials market was used system analysis, method of comparative and statistical analysis. Systematic method – for elucidating the conceptual foundations of the functioning of the Ukrainian market of building materials, including its segmental structure, the interaction of market subjects and key factors of development. Methods of comparative and statistical analysis – to study the peculiarities of the construction materials market development, in particular, the dynamics of prices, production volumes and imports. Problem-oriented method—to identify the main problems of economic development of the construction materials market and the factors that affect it. Statistical analysis – to analyze the dynamics of economic development of the market, changes in supply and demand in its individual segments, as well as to assess the impact of key macroeconomic indicators

on the market. The assessment of the concentration levels of the building materials market was carried out using the index method and such indicators as the Herfindahl-Hirschman index, the Lind index, and the Ginni index were used.

The results of the assessment of the construction materials market showed that: in the period 2021-2023 the Herfindahl-Hirschman index was 527,48; 782,46; 639,98 respectively; the Linda index showed that to the core of the market in 2021, four enterprises entered (Shlyahovyk-97 LLC, Ivano-FrankivskCement PJSC, Podilskyi Cement JSC and Dickerhoff Cement Ukraine PJSC); in 2022 four enterprises (PJSC "Ivano-FrankivskCement", LLC "Glass Alliance", JSC "Podilskyi Cement" and LLC "Knauf Gypsum Kyiv"); in 2023 two enterprises (PJSC "Ivano-FrankivskCement" and LLC "Glass Alliance"); the Gini index demonstrated high levels of income unevenness in the construction market in 2021-2023(0,76; 0,78; 0,84 respectively).

The Ukrainian construction materials market has undergone significant changes due to the full-scale invasion. In 2022, there was a significant decline in production, investment and foreign economic activity, which negatively affected the construction industry as a whole. The market recovery depends on the pace of reconstruction of supply chains and production facilities, as well as the implementation of modern competition strategies. Fierce competition is forcing manufacturers to innovate, develop export potential and localize production. Adaptation to global trends, integration of energy-efficient technologies and optimization of government regulation create prospects for long-term market growth even in difficult conditions.

It is concluded that due to the unstable situation in Ukraine, the construction materials market is suffering, so the government is trying to increase production by creating favorable conditions. There is a high concentration of competition in the security areas, which leads manufacturers to improve the quality parameters of building materials. Structural changes caused by the hostilities require the integration of energy-efficient technologies and a focus on the production of new generation construction materials, which will help the construction materials market adapt not only to unstable conditions but also to global trends.

With the difficulty of collecting data in wartime, the article provides unique empirical material on the changing structure of demand, price dynamics, the impact of inflation and the growth of imports of construction materials. The article offers a forward-looking approach to market development through the prism of its role in Ukraine's post-war recovery, emphasizing the need for sustainable solutions that meet long-term sustainable development goals.

Keywords. construction(building) materials market, export, import, price index, Herfindahl-Hirschman index, Linda index, Ginni index